

*Др Милан Павић,
адвокатска канцеларија „Павић“, Београд*

Вршење права гласа акционара преко пуномоћника

Резиме

Аутор у чланку анализира правно стање гласања акционара преко пуномоћника. У чланку су презентирани ујореднојравна и домаћа решења. Аутор је назначио неке од битних аспеката односа између акционара и пуномоћника - круг лица која могу да буду пуномоћници, форма пуномоћја, трајање пуномоћја, овлашћења пуномоћника, престанак пуномоћја итд.

У чланку аутор критикује решења из чл. 66. Закона о јржиију харџија од вредности и других финансијских инструманата, као и Правилника о облику и о садржају и форми засиуничке изјаве, јер сматра да она нису на нивоу ујореднојравних решења, као и да нису применљива у јословној пракси. Следствено томе, залаже се за њихово хийно укидање.

Кључне речи: *право гласа, пуномоћник, скућићина акционара, пуномоћје.*

1. Уводне напомене

Једно од личних права акционара је свакако право гласа на скупштини акционарског друштва, иако ово право не припада свим титуларима акција!¹⁾ У литератури се истиче да је право гласа акционара сложено право које у себи укључује: а) право учествовања на скупштини, б) право расправљања на скупштини, ц) право одлучивања на скупштини.²⁾ Сматрамо да се ради о основном личном праву акционара, јер без остваривања овог права у пракси би било онемогућено вршење и

осталих личних права – (активног) бирачког права избора чланове органа друштва, права на тражење информације од управе друштва, као и права контроле рада органа друштва. Због тога и не чуди веома детаљно нормирање вршења овог права у националним законодавствима, као и постојање богате судске праксе која је настала као последица вођења многобројних спорова поводом кршења овог права, односно онемогућавања његовог вршења било од стране управе друштва, било од других акционара.

Национална законодавства се међусобно разликују по начину регулисања бројних питања овог личног права: у погледу броја гласова које носи једна акција, према прописаном цензусу за вршење права гласа, према времену настанка овог права, начину и времену легитимисања (пријављивања) акционара за присуствовање скупштини друштва, начину вршења овог права (лично или преко пуномоћника), начину гласања (тајно, односно јавно гласање, гласање у pool-у или појединачно), прописаном кворуму за пуноважан рад скупштине, прописаној већини за доношење појединих одлука итд. Међутим, у овом раду ћемо се бавити само једним сегментом вршења овог права – остваривањем права гласа преко пуномоћника.

2. Правна решења у упоредном праву

Сва национална права без изузетка прописују да акционар, уколико се ради о физичком лицу, ово право може остваривати лично или преко пуномоћника.³⁾ У појединим законодавствима се ограничава круг лица која могу бити именована за пуномоћнике. Тако, француско право прописује да се као пуномоћник акционара

1. Основни услов за остваривање овог права је да акционар поседује акцију са правом гласа. Наиме, у појединим законодавствима је дозвољено издавање преференцијалних (приоритетних) акција без права гласа, које својим титуларима омогућавају право првенства приликом наплате дивиденде, односно исплате ликвидационе масе друштва. Међутим, број ових акција се уобичајено ограничава до износа половине основног капитала друштва; в. пар. 115. аустријског Закона о акцијама из 1965. године, пар. 12. став 1. немачког Закона о акцијама из 1965. године, Закон број 741 од 13. јула 1978. године Француске, Закон број 216 од 7. јуна 1974. године Италије, члан 90. Закона о акционарским друштвима Шпаније из 1989. године, пар. 159. став 3. Трговачког закона Чешке из 1991. године, пар. 159. став 3. Трговачког закона Словачке из 1991. године, пар. 242. мађарског Закона о привредним друштвима број VI из 1988. године, члан 182. став 3. Трговачког закона Бугарске из 1991. године, члан 179. став 2. Закона о трговачким друштвима Словеније из 1993. године, члан 169. став 2. Закона о трговачким друштвима Хрватске из 1993. године, члан 232. став 2. Закона о трговинским друштвима Македоније из 1996. године, члан 221. став 2. Закона о предузећима Србије, члан 54. Закона о привредним друштвима Црне Горе из 2002. године, члан 217. став 2. Закона о предузећима Републике Српске из 1998. године. С друге стране, у појединим законодавствима је забрањено издавање акција без права гласа: нпр. у шведском, швајцарском и холандском праву. У британском праву је такође, дозвољено издавање акција без права гласа; в. J. Dine, *Company Law*, Third ed., London, 1998., стр. 262-3.
2. V. M. Stražnicky, *Тумач Трговачког закона*, Загреб, 1939., стр. 250.

може појавити искључиво супружник акционара или други акционар.⁴⁾ У другим правима је допуштена могућност да акционари статутом ограниче избор пуномоћника.⁵⁾ С друге стране, поједини закони изричито забрањују да се као пуномоћници акционара именују чланови управе, ревизори, као и запослени у друштву.⁶⁾ Италијанско право ограничава и број акционара које пуномоћник може заступати. Тако, пуномоћник не може заступати више од десет акционара уколико се ради о затвореним друштвима, односно у случају друштава чије се акције котирају на берзи - од 50 до 200 акционара у зависности од величине основног капитала друштва.⁷⁾ Шпанско право захтева да у случају да пуномоћник заступа више од три акционара мора јавно да покаже своје пуномоћје у коме морају бити садржане и инструкције за начин гласања по сваком питању дневног реда.⁸⁾ С друге стране поставља се и питање да ли акционара могу заступати више пуномоћника. Мишљења су подељена. Тако се поједини аутори негативно изјашњавају, јер сматрају да се тиме стварају могућности за злоупотребу права гласа.⁹⁾ Међутим, други тврде да је ова ситуација дозвољена под условом да наступају јединствено.¹⁰⁾ Британско законодавство изричито дозвољава да једног акционара могу заступати више лица.¹¹⁾

Разлике у националним правима се огледају и у погледу форме пуномоћја. Савсим је логично да се захтева писмена форма, али поједина законодавства прописују и обавезу овере пуномоћја пред надлежним органом.¹²⁾ Пуномоћје се мора депоновати у друштву од стране пуномоћника најкасније на скупштини, уколико није прописано да се то мора учинити неколико дана пре њеног одржавања.¹³⁾

3. В. пар. 114. аустријског закона, пар. 66. Закона о компанијама Данске из 1973. године, чл. 132. Декрета о трговачким друштвима број 67-236 од 23. марта 1967. Француске, пар. 135. немачког закона, чл. 8. Закона бр. 216 Италије; чл. 117. холандског Грађанског законика из 1976. године; чл. 9. ст. 2. Закона о компанијама Шведске из 1975. године; чл. 689. Закона о облигацијама Швајцарске из 1936. године, чл. 106. ст. 1. шпанског Закона; чл. 372. (1) Закона о компанијама Велике Британије из 1985. године; пар. 271. ст. 1. мађарског Закона; чл. 220. ст. 1. и 226. бугарског Закона; чл. 291. ст. 6. хрватског Закона; чл. 297. ст. 6. словеначког Закона; чл. 362. ст. 1. македонског Закона; чл. 33. ст. 1. црногорског Закона; чл. 254. ст. 1. Закона Републике Српске.
4. В. чл. 132. Декрета број 67-236.
5. Чл. 689. швајцарског Закона; чл. 106. ст. 1 шпанског Закона; чл. 362. ст. 2. македонског Закона.
6. Тако, чл. 8. италијанског Закона из 1974. године; пар. 271. ст. 1. мађарског Закона нормира да се као пуномоћници не могу именовати ни чланови надзорног одбора; чл. 33. ст. 1. црногорског Закона прописује да само ревизор друштва не може бити пуномоћник акционара; чл. 254. ст. 2. Закона Републике Српске. Супротно, шпанско право допушта да се као пуномоћници појаве и чланови управе друштва (в. чл. 107. ст. 1.).
7. Чл. 8. Закона из 1974. године.
8. Чл. 107. ст. 3. у вези са ст. 1. Закона.
9. В. нпр. П. Растовчан, Трговачка друштва главни носици привреде у капитализму, Загреб, 1958. , стр. 130.
10. М. Stražnicky, Предавања из трговачког права, Загреб, 1926. , стр. 255.
11. Чл. 59. Companies Regulations (Table A) из 1985. године.

Различито се нормира и рок важности пуномоћја. Тако, италијанско, шпанско и мађарско право прописују да пуномоћје важи само за једно скупштинско заседање, укључујући и одложено скупштину, уколико прва није могла бити одржана.¹⁴⁾ У француском праву пуномоћје се може изузетно издати и за два заседања скупштине, уколико је једна редовна а друга ванредна које се одржавају у интервалу од највише седам дана.¹⁵⁾ Британско право разликује генерално пуномоћје („general proxy“) које важи до опозива и специјално пуномоћје које се по правилу издаје за само једно скупштинско заседање.¹⁶⁾ Слично решење је и у праву Републике Српске које прописује да се пуномоћје може издати за једну или више скупштина, на одређено време или до опозива.¹⁷⁾

Најважније питање у оквиру гласања акционара преко пуномоћника је начин гласања пуномоћника, односно обезбеђење адекватне заштите интереса акционара у односу на могућност злоупотребе издатог пуномоћја. Већина националних закона који регулишу материју компанијског права не регулише ово питање, вероватно из разлога што се на однос између акционара и пуномоћника примењују општа правила грађанског, односно облигационог права. Међутим, поједина зако-

12. Писмену форму прописују: аустријско право (пар. 134.); француско право (чл. 161. Декрета бр. 67-236); италијанско право (чл. 8. Закона бр. 216); холандско право (чл. 117.); немачко право (пар. 134. ст. 3.); шпанско право (чл. 106. ст. 2.); бугарско право (чл. 226.); хрватско право (чл. 291. ст. 6.); словеначко право (чл. 297. ст. 6.); британско право прописује форму пуномоћја (чл. 60. -61. Table A: „Regulations for Management of a Company Limited by Shares“ уз Companies Act из 1985. године). Нотаријална форма је прописана у мађарском праву (пар. 272. ст. 2.); македонском праву (чл. 362. ст. 3.); црногорском (чл. 33. ст. 1.); Закон Републике Српске нормира да се пуномоћје мора оверити или у суду или од стране овлашћеног лица акционарског друштва. Међутим, по узору на домаће право предвиђена је могућност да Комисија за хартије од вредности својим актом пропише образац пуномоћја и заступничке изјаве, у циљу унапређења и заштите права акционара (чл. 254. ст. 3. и чл. 254а.). У моменту израде овог рада Комисија још увек није донела одговарајући подзаконски акт, али је за очекивати да се образац пропише, имајући у виду праксу српског законодавства у овој материји.
13. Македонско право захтева депоновање пуномоћја најмање три дана пре одржавања скупштине (чл. 362. ст. 3.); британско право прописује рок од 48 сати пре одржавања скупштине (чл. 62. Table A). Хрватско (чл. 291. ст. 6.) и словеначко право (чл. 297. ст. 6.) препуштају да акционари статутом уреде начин и време депоновања пуномоћја. Шпанско право предвиђа да се пуномоћје депонује на скупштини (чл. 111. ст. 2.). Исто решење је и у мађарском (пар. 271. ст. 2.), бугарском (чл. 225. ст. 1.) и црногорском праву (чл. 33. ст. 2.). Право Републике Српске прописује да пуномоћник мора обавестити без одлагања управу друштва о свом својству (чл. 249. ст. 2.). Ова обавеза кореспондира са обавезом управе да најкасније у року од 8 дана од дана сазива скупштине о томе обавести пуномоћника акционара (чл. 249. ст. 1.).
14. Чл. 8. Закона бр. 216; чл. 106. ст. 2. шпанског закона; пар. 272. ст. 2. мађарског закона.
15. Чл. 132. ст. 1. Декрета бр. 67-236.
16. J. H. Adam, Longman's Concise Dictionary of Business English, Glasgow, 1985., стр. 299, наведено према: Д. Голубовић, Правни положај акционарског друштва, Нови Сад, 1992., стр. 49.
17. Чл. 254. ст. 3. Закона

нодавства веома детаљно нормирају ово питање. Тако, у британском праву су прописане две законске форме. Према једној, акционари издају пуномоћје једном или више лица да их заступа на скупштини без навођења ближих инструкција у погледу начина гласања по поједином питању из дневног реда скупштине.¹⁸⁾ У другом случају, акционари у самом пуномоћју дају инструкције за гласање пуномоћнику.¹⁹⁾ Шпанско право регулише да у случају да се као пуномоћници појављују чланови управе друштва, финансијска установа у којој су депоноване акције, односно правна лица надлежна за вођење евиденције о акционарима, као и пуномоћници који заступају више од три акционара пуномоћје мора садржавати и инструкције за гласање, или барем назнаке за гласање уколико прецизне инструкције нису дате. Дата је могућност пуномоћнику да гласа супротно од датих инструкција уколико се појаве нове чињенице које нису биле познате у тренутку издавања пуномоћја и уколико постоји озбиљна опасност нарушавања интереса властодавца. У том случају пуномоћник је обавезан да извести свог властодавца у писменој форми о разлозима одступања од инструкција приликом гласања.²⁰⁾ С друге стране, наведена правила се не примењују у случају да акционара заступа његов супружник, потомак или предак, односно уколико пуномоћник поседује генерално пуномоћје издато у нотаријалној форми за заступање интереса властодавца у погледу његове целокупне имовине коју поседује на шпанској територији.²¹⁾ Хрватско и словеначко право детаљно регулишу начин гласања од стране финансијских институција у име и за рачун својих властодаваца – акционара који су код њих депоновали своје акције, односно од стране удружења акционара. Наиме, финансијске институције, односно удружења акционара су дужни, уколико су већ заступали акционаре на претходним скупштинама, да их обавесте о позиву за одржавање текуће скупштине са предложеним дневним редом. Сваки акционар има право да да писмено упутство за начин гласања финансијској организацији, односно удружењу акционара, а у противном – дужни су да сваком акционару саопште свој предлог гласања руководећи се искључиво њиховим интересима, тражећи од њих одобрење. Акционари се морају упозорити да ће финансијска институција, односно удружење акционара гласати на предложени начин уколико упутство за гласање не стигне благовремено. Уз тражење упутства за гласање финансијска установа, односно удружење акционара су дужни доставити образац на којем акционари могу дати упуте за гласање. Одговорност финансијске установе, односно удружења акционара за штету причињену акционарима због повреде наведених обавеза се не може унапред искључити или ограничити.²²⁾

18. Чл. 60. Tables A.

19. Чл. 61. Tables A.

20. Чл. 107. Закона.

21. Чл. 108. Закона.

22. Чл. 284. хрватског Закона; чл. 290. словеначког Закона.

3. Правна решења у домаћем праву

У овом тренутку влада велика правна несигурност поводом овог питања у домаћем праву, с обзиром да га два системска закона на супротне и међусобно искључујуће начине нормирају! Закон о предузећима,²³⁾ преузимајући решења из модерних кодификација, регулише да акционар право гласа може остваривати лично или преко другог лица - пуномоћника, који не може бити члан управе, извршног одбора директора и надзорног одбора.²⁴⁾ Пуномоћје по правилу важи за једну скупштину, укључујући и поновну (одложену) седницу.²⁵⁾ Детаљније нормирање се препушта пословнику о раду скупштине друштва.²⁶⁾ Такође, прописана је и обавеза управе друштва да у року од осам дана од дана објављивања позива за одржавање скупштине обавести посебним позивом о томе лица која заступају акционаре, као и удружења акционара који су на последњој седници скупштине остваривали гласачка права за акционаре или су захтевали извештај о сазиву скупштине.²⁷⁾ Сматрамо да ова одредба мора да се усклади са одредбом члана 250. став 3. која прописује, након најновијих измена из 2002. године, да се скупштина сазива позивом који се објављује најмање осам дана (а не више 21 дан) пре одржавања.²⁸⁾ То значи да би се одредба члана 253. ст. 1. ЗОП-а морала изменити тако да прописује да је управа дужна да истовремено са објавом позива за сазивањем скупштине о томе обавести и лица која заступају акционаре. С друге стране, лице које заступа акционаре (било да се ради о пуномоћнику, или депозитару – финансијској институцији код које су депоноване акције) је дужно да о свом својству без одлагања обавести управу друштва.²⁹⁾ Пуномоћник је обавезан да акционару, односно акционарима које заступа саопшти своје предлоге о начину гласања по свакој тачки дневног реда. Уколико не добије упутство о начину гласања, пуномоћник приликом вршења гласачког права се мора водити искључиво интересима акционара које заступа.³⁰⁾ У погледу осталих питања везаних за однос између пуномоћника и акционара – властодаваца: обима овлашћења, опозивања и сужавања пуномоћја, као и престанка пуномоћја сматрамо да се сходно примењују одговарајуће одредбе Закона о облигационим односима.³¹⁾ То значи, да пуномоћник може предузимати само оне правне послове за чије је предузимање овлашћен. Без по-

23. Објављен у „Службеном листу СРЈ“ 29/96, 29/97, 59/98, 74/99, 36/02; у даљем тексту: ЗОП.

24. Чл. 258. ст. 1. и 2. ЗОП-а.

25. Чл. 258. ст. 3. ЗОП-а.

26. Чл. 258. ст. 6. ЗОП-а.

27. Чл. 253. ст. 1. ЗОП-а.

28. Новелирања одредбе члана 250. став 3. настало је као резултат интенције Министарства за привреду и приватизацију Републике Србије, као и Агенције за приватизацију Републике Србије за скраћивањем законских рокова за сазивање скупштине акционарског друштва из разлога што се у поступку приватизације желело да се рок за сазивање скупштине предузећа приватизованих у поступку продаје јавним тендером, односно јавном аукцијом што више скрате, а поступци приватизације убрзају.

29. Чл. 253. ст. 2. ЗОП-а.

30. Чл. 253. ст. 3. и 4. ЗОП-а.

себног овлашћења пуномоћник не може да гласа за одлуку скупштине у име и за рачун акционара које заступа уколико би се њом преузела менична обавеза, закључио уговор о јемству, о поравнању, о избраном суду, или би се одрекао неког права без накнаде. Акционар има право да ограничи, односно опозове пуномоћје, али ће оно имати дејство на пуноважност гласања пуномоћника само ако на одговарајући начин о томе обавести акционарско друштво, односно његове органе – скупштину и управу.

Међутим, Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената³²⁾ прописује да је акционарско друштво дужно, да уз позив за одржавање скупштине, акционарима који поседују акције са правом гласа достави обавештење о њиховом праву да именују заступнике за предстојећу скупштину са образцем заступничке изјаве, изузев ако друштво има мање од 15 акционара или је оснивачким актом, односно статутом друштва давање те изјаве искључено.³³⁾ Закон не дефинише појам заступничке изјаве, који иначе представља новину у домаћој правној терминологији. Према наведеном пропису пуномоћнике акционара утврђује скупштина – на предлог управе друштва или његових акционара!³⁴⁾ Ради се о потпуно бесмисленој одредби донетој или из очигледног непознавања материје компанијског права, или из крајње зле намере. Наиме, акционар има неотуђиво право да именује свог пуномоћника у кога има највеће поверење, а не да се избор препушта другим лицима који могу имати супротне интересе у односу на појединог акционара. Осим тога, како би се у пракси нека управа друштва сложила са избором појединог пуномоћника, уколико им је познато да то лице није на „истој таласној дужини са управом“, већ је њихов противник итд. Мислимо да ова одредба закона мора сместа бити новелирана или брисана из текста закона.

Закон је овластио и Комисију за хартије од вредности да подзаконском актом утврди облик и садржину заступничке изјаве,³⁵⁾ што је она и учинила доносећи истоимени Правилник.³⁶⁾ На први поглед се може приметити да је домаћи законодавац напустио праксу континенталног права и приклонио се англосаксонском начину нормирања, с обзиром да је Правилником утврђена стриктна форма заступничке изјаве и предлога пуномоћја.³⁷⁾ Правилник дефинише да је заступничка изјава „писани документ којим се позивају акционари с правом гласа у ску-

31. В. чл. 91. - 94. Закона о облигационим односима, објављен у „Службеном гласнику СФРЈ“ 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и „Службеном листу СРЈ“ 31/93.

32. Објављен у „Службеном гласнику СРЈ“ 65/02 и „Службени гласник РС“ 57/03; у даљем тексту: ЗТХВ.

33. Чл. 66. ст. 1. ЗТХВ.

34. Чл. 66. ст. 2. ЗТХВ.

35. В. чл. 66. ст. 3. ЗТХВ.

36. Правилник о садржини и форми заступничке изјаве, објављен у „Службеном гласнику РС“ 102/03 од 21. октобра 2003. године.

37. В. чл. 10. Правилника, као и прилоге број 1 и 2, које чине саставни део Правилника. Правилник дефинише да се текст заступничке изјаве објављује на српском језику и штампа у једном од стандардних формата, на страницама формата А4.

пштине акционарског друштва да дају пуномоћје одређеном лицу наведеном у тој изјави ради заступања на редовним или ванредним скупштинама тог друштва.³⁸⁾ Саставни део заступничке изјаве је предлог пуномоћја који се доставља акционарима заједно са заступничком изјавом. Заступничку изјаву припрема и уз обавештење о одржавању скупштине доставља акционарима акционарско друштво, а то могу учинити и друга правна или физичка лица.³⁹⁾ Чланови управе, извршног одбора директора и надзорног одбора се не могу предлагати за пуномоћнике акционара.⁴⁰⁾ Захтев за одобрење заступничке изјаве подноси се Комисији за хартије од вредности 30 дана пре достављања позива за одржавање скупштине и заступничке изјаве акционарима.⁴¹⁾ Сматрамо да је овим решењем законодавац искомпликовао процедуру избора пуномоћника, те да је идеја гласања преко пуномоћника потпуно обесмишљена. Наиме, како ће неко моћи да поднесе захтев Комисији у предвиђеном року ако нема сазнања о томе када ће се скупштина одржати, као и о којим питањима ће се на њој расправљати, с обзиром да рок за сазивање скупштине износи само 8 дана? Затим, шта ако се ради о ванредној скупштини, или ако се промени дневни ред на скупштини итд?⁴²⁾ Поставља се и начелно питање у вези са давањем надлежности Комисији да уопште одлучује о овом питању.

Поводом захтева Комисија доноси решење којим одобрава заступничку изјаву ако су у њој и предлогу пуномоћја дати сви потребни подаци. Комисији је дато и овлашћење да може закључком наложити подносиоцу захтева да поједине податке из заступничке изјаве и из предлога пуномоћја изостави ако би они могли створити погрешну представу код акционара у погледу остваривања њиховог права гласа.⁴³⁾

Правилник прописује да је пуномоћник дужан да заступа интересе акционара са пажњом доброг привредника, односно доброг домаћина, те да у свему води рачуна о заштити њихових интереса.⁴⁴⁾ Сматрамо да се ради о сувишној одредби, с обзиром да се на однос између акционара, као властодавца и његовог пуномоћника сходно примењују одредбе Закона о облигационим односима, као што смо већ раније истакли у нашем раду.

Пуномоћје дато на основу заступничке изјаве важи само за једну скупштину.⁴⁵⁾ То је логично решење ако се има у виду начин одобравања и пријаве заступничке изјаве, али ће у пракси знатно отежати гласање преко пуномоћника. Наиме,

38. Чл. 2. ст. 1. Правилника.

39. Чл. 4. ст. 1. и 2. Правилника.

40. Чл. 4. ст. 3. Правилника.

41. Чл. 5. ст. 1. Правилника.

42. И у стручној јавности се истиче да је поступак избора пуномоћника лоше технички урађен; в. ауторски текст В. Дабић: Законска подршка малим акционарима, објављен у дневном листу „Политика“ на стр. БЗ од 5. јануара 2004. године.

43. Чл. 7. Правилника.

44. Чл. 8. ст. 1. Правилника.

45. Чл. 8. ст. 2. Правилника.

за сваку скупштину акционарског друштва неопходно је испоштовати веома строгу и компликовану законску процедуру.

У заступничкој изјави акционари морају бити упознати са дневним редом скупштине, као и упозорени да у пуномоћју треба: а) да одреде степен овлашћења пуномоћника и прецизирају о којем питању са дневног реда пуномоћник може да гласа, б) да дају инструкције у погледу начина на који пуномоћник треба да гласа по појединим предлозима одлука. Наиме, само изузетно заступничком изјавом се може предвидети да пуномоћник може гласати и без инструкција, ако је у изјави наведен начин на који ће пуномоћник по појединим питањима гласати, са одговарајућим образложењем.⁴⁶⁾ У заступничкој изјави се мора навести и право акционара да може по својој вољи сузити или опозвати дато пуномоћје.⁴⁷⁾

4. Уместо закључка

Анализирајући тренутно стање легислативе у овој области залажемо се за хитно укидање одредбе члана 66. ЗТХВ-а и то из најмање два разлога. Први разлог је начелне природе, јер сматрамо да правно питање остваривања права гласа акционара треба бити искључиво нормирано Законом о предузећима (трговачким друштвима), као и одговарајућим одредбама Закона о облигационим односима, као што је то случај са правном регулативом у упоредном праву. Други разлог је стручни. Наиме, треба омогућити акционарима да слободно одабирају лица која ће их заступати на скупштини, као и да то чине у слободној форми и поступку, при чему се претпоставља поштовање достигнутих правних стандарда у овој области. У супротном, управа ће контролисати мањинске акционаре и спутавати их у вршењу њихових права, што се у овом тренутку и дешава (одбијање да се потпише проспект и налози за продају акција, уцењивање код давања овлашћења за заступање, сакривање битних података итд.).

Такође, без одлагања треба укинути и Правилник о садржини и форми заступничке изјаве и препустити аутономију воље у овој области, примењујући сходно одговарајуће одредбе Закона о облигационим односима. Ово тим пре што је институт „заступничка изјава“ крајње нејасан и непримерен нашем правном и пословном миљеу, а сигурни смо да ће се у пракси поступак пријаве заступника показати немогућим и бесмисленим, а што ће највише оштетити интересе (опет) мањинских акционара.

Коначно, сматрамо треба извршити и новелирање одредбе члана 258. став 3. тренутно важећег Закона о предузећима. Сматрамо да се треба допустити акционарима да својом вољом издају пуномоћја и са дужим роком важности, а не као што је сада случај само до завршетка једног скупштинског заседања. Зашто спречавати акционара да своја права врши преко другог лица у кога има поверење и

46. Чл. 8. ст. 5. и 6. Правилника.

47. Чл. 8. ст. 7. Правилника.

које поседује боље стручно знање од њега? Аутори новог компанијског закона би о томе требало да поведу рачуна.

Milan Pavić, Ph. D.,
Attorney at Law, Law Office „Pavić“, Belgrade

Voting Through Proxy

Summary

In this paper the author analyzes the shareholders' voting through proxy. The paper presents comparative and domestic legal regulations in this field. The author underlines some of the important issues regarding the relationship between shareholders and a proxy – a circle of persons who may act as a proxy, a form of proxy agreement (power of attorney), period of the power of attorney, proxy's authorizations in the assembly, termination of the power of attorney, etc.

In this paper the author criticizes the domestic rules contained in article 66 the Law on Stock-market and Regulation on the Content and Form of Power of Attorney, since he considers that the decisions contained in the aforementioned legal documents are inconsistent with the decisions of the comparative law, as well as that they do not enable the adequate application in business practice. The author advocates their abrogation and enactment of new regulations that would enable unhindered right of voting through proxy.

Key words: *share, shareholder, voting, proxy.*